

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดบัญชีม้า: การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ
ผ่านวรรณกรรมตัวบทกฎหมายและสถิติภายใต้กรอบทฤษฎี
การยับยั้งการกระทำผิดและทฤษฎีความเครียดทั่วไป*

Factors Influencing Money Mule Account Opening:
A Qualitative Documentary Analysis through Deterrence
Theory and General Strain Theory Frameworks

ณรงค์วิชัย มหาศิริกุล
Narongwit Mahasirikul
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ประเทศไทย
Khon Kaen University, Thailand
E-mail: narongma@kku.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีที่มาจากปัญหาที่ว่า แม้พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2568 จะกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับผู้เปิดหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัญชีม้า แต่การกระทำความผิดยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันสะท้อนข้อจำกัดด้านประสิทธิผลของการบังคับใช้กฎหมาย การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดบัญชีม้าทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและระดับโครงสร้าง 2) ศึกษาสภาพปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการเปิดบัญชีม้าตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา และพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 และ พ.ศ. 2568 3) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดบัญชีม้าควบคู่กับปัญหาทางกฎหมายดังกล่าว และ 4) เสนอแนวทางแก้ไขปัญหามูลาการเปิดบัญชีม้า การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงเอกสาร โดยทบทวนวรรณกรรม วิเคราะห์ตัวบทกฎหมาย คำพิพากษาศาลฎีกา และสถิติคดีจากหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย ภายใต้กรอบ Perceptual Deterrence Framework ของ Paternoster และ Bachman และ General Strain Theory ของ Agnew

*ได้รับบทความ: 18 มีนาคม 2569; แก้ไขบทความ: 18 มิถุนายน 2569; ตอรับตีพิมพ์: 26 มิถุนายน 2569
Received: March 18, 2026; Revised: June 18, 2026; Accepted: June 26, 2026

ผลการวิจัยพบว่า

1. ช่องว่างระหว่างบทลงโทษตามกฎหมายกับการรับรู้ของผู้กระทำผิดเป็นกลไกสำคัญที่อธิบายความล้มเหลวของการยับยั้ง เนื่องจากอัตราการจับกุมต่ำและการหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษทำให้การรับรู้ความแน่นอนของโทษไม่เพียงพอต่อการยับยั้ง
2. ความเปราะบางทางเศรษฐกิจและโอกาสที่จำกัดเป็นบริบทสำคัญที่ลดน้ำหนักของต้นทุนทางกฎหมาย โดยแรงกดดันด้านรายได้ผลักดันให้บุคคลยอมรับความเสี่ยงเพื่อแลกกับผลประโยชน์ทางการเงินระยะสั้น
3. ช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมายเชิงสถาบันยังเป็นอุปสรรคสำคัญต่อประสิทธิผลของกฎหมาย จึงควรพัฒนาระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างธนาคารกับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายแบบเรียลไทม์ ขยายมาตรการอายัดบัญชี และเพิ่มทรัพยากรด้านการสืบสวน
4. ควรแก้ไขมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดดังกล่าว โดยเพิ่มบทนิยามคำว่า “บัญชีม้า” และกำหนดระดับบทลงโทษให้สอดคล้องกับเจตนาและมูลค่าธุรกรรม ควบคู่กับมาตรการเพิ่มความแน่นอนในการบังคับใช้กฎหมาย

คำสำคัญ: บัญชีม้า; ทฤษฎีการยับยั้งการกระทำผิด; ทฤษฎีความเครียดทั่วไป; การรับรู้โทษ; อาชญากรรมทางเทคโนโลยี

Abstract

This research was motivated by the concern that, despite the enactment of the Emergency Decree on Measures for the Prevention and Suppression of Technology Crime B.E. 2566 (2023), as amended by B.E. 2568 (2025), which imposes criminal penalties on individuals who open or permit others to use mule accounts, such offenses continue to occur. This situation reflects limitations in the effectiveness of legal enforcement. The objectives of this study were: (1) to examine the factors influencing money mule account opening: at both the individual and structural levels; (2) to investigate legal issues relating to money mule accounts under the Civil and Commercial Code, the Penal Code, and the Emergency Decree on Measures for the Prevention and Suppression of Technology Crime B.E. 2566 (2023) and B.E. 2568 (2025); (3) to analyze the factors influencing money mule account opening in conjunction with the aforementioned legal issues; and (4) to propose appropriate measures for addressing the problem of money mule accounts. This

study employed a qualitative documentary research methodology. Data were collected through a systematic review of relevant literature, statutory provisions, Supreme Court decisions, and criminal case statistics obtained from law enforcement agencies. The analysis was conducted within the theoretical frameworks of the Perceptual Deterrence Framework developed by Paternoster and Bachman and Agnew's General Strain Theory.

The findings revealed that:

1. The gap between statutory penalties and offenders' perceptions constitutes the primary mechanism explaining the failure of deterrence, as low arrest rates and punishment avoidance reduce the perceived certainty of punishment below the level required to produce a deterrent effect.
2. Economic vulnerability and limited opportunities diminish the perceived weight of long-term legal costs, while financial pressure encourages vulnerable individuals to accept legal risks in exchange for short-term economic benefits.
3. Institutional deficiencies in law enforcement remain a significant obstacle to legal effectiveness, indicating the need for real-time information-sharing systems between financial institutions and law enforcement agencies, expanded account-freezing measures, and increased investigative resources.
4. Section 9 of the Emergency Decree should be amended to incorporate a statutory definition of "money mule account" and to establish graduated penalties based on the offender's level of intent and transaction value, alongside measures aimed at enhancing the certainty of law enforcement.

Keywords: Mule Account; Deterrence Theory; General Strain Theory; Perceived Punishment; Cybercrime

1. บทนำ

อาชญากรรมทางเทคโนโลยีและการใช้บัญชีม้าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับสากล มิได้จำกัดอยู่เฉพาะประเทศไทย งานวิจัยในต่างประเทศชี้ให้เห็นว่าผู้กระทำความผิด มักใช้บัญชีของบุคคลที่สามเพื่อปกปิดแหล่งที่มาของเงินและหลีกเลี่ยงการตรวจสอบของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย (Rani et al., 2024) ขณะที่การรับรู้ความเสี่ยงต่อการถูกจับกุม และบทลงโทษมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมเป็นบัญชีม้าของบุคคลทั้งในมิติของความตั้งใจกระทำผิดโดยรู้เท่าและการถูกหลอกลวงโดยไม่รู้เท่า (Bekkers et al., 2024,

2025, pp. 1-22) สอดคล้องกับงานวิจัยด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ที่พบว่าการรับรู้ความรุนแรงของบทลงโทษเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อการยับยั้งพฤติกรรมหากปราศจากการรับรู้ถึงความแน่นอนของการถูกจับกุมและดำเนินคดี (Hovav & D'Arcy, 2012, pp. 99-110) สถานการณ์ในประเทศไทยก็ปรากฏลักษณะเช่นเดียวกัน

ในยุคที่ธุรกรรมทางการเงินดิจิทัลแพร่หลายและอินเทอร์เน็ตเชื่อมต่อผู้คนราว 61.21 ล้านคนหรือร้อยละ 85.3 ของประชากรไทย อาชญากรรมทางเทคโนโลยีได้กลายเป็นภัยคุกคามหลักต่อ ระบบเศรษฐกิจและความมั่นคงของประชาชน หัวใจสำคัญของอาชญากรรมเหล่านี้คือ บัญชีม้า (money mule account) ซึ่งหมายถึงบัญชีเงินฝากหรือบัตรเครดิตทรอนิกส์ที่ถูก นำมาใช้เป็นเครื่องมือรับและโอนเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิด โดยผู้ถือบัญชี อาจรู้เห็นเป็นใจหรือถูกหลอกลวงก็ได้ กองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวน อาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บช.สอท.) รายงานว่าตั้งแต่เดือนมีนาคม 2565 ถึงตุลาคม 2566 มีการรับแจ้งความออนไลน์รวม 150,864 เรื่อง ซึ่งร้อยละ 90 ล้วนมีบัญชีม้าเป็นตัวกลางในการหมุนเวียนเงิน (นิรฐกานต์ บุญรอด และวิวรรธน์ ดำรงค์กุลนันท์, 2568, หน้า 85-119) นอกจากนี้ ในช่วงมีนาคม 2566 ถึงมิถุนายน 2567 มีความเสียหายรวม 252 ล้านบาท แต่ผู้เสียหาย ได้รับ การเยียวยาเพียง 23 ล้านบาท (ช่อลัดดา ควรประเสริฐ และอัศกร ไชยพงษ์, 2568, หน้า 1-40)

ความรุนแรงของปัญหาผลักดันให้รัฐบาลไทยตราพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 ซึ่งมาตรา 9 กำหนดโทษ จำคุกไม่เกินสามปี ปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้เปิดหรืออนุญาต ให้ผู้อื่นใช้บัญชีเงินฝากหรือบัตรเครดิตเพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิด ต่อมาพระราชกำหนดฉบับที่ 2 พ.ศ. 2568 ได้เพิ่มมาตรา 8/1 และ 8/2 ขยายความรับผิดและมาตรการคุ้มครองผู้เสียหายให้เข้มข้นยิ่งขึ้น (ช่อลัดดา ควรประเสริฐ และอัศกร ไชยพงษ์, 2568, หน้า 1-40) ทั้งนี้ บทบัญญัติมาตรา 9 ดังกล่าวมิได้กำหนดโทษขั้นต่ำไว้ ศาลจึงอาจใช้ดุลพินิจกำหนดโทษจำคุกเพียงระยะสั้น เช่น หนึ่งเดือนหรือหนึ่งวัน ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับความร้ายแรงของการกระทำ จึงสมควรพิจารณากำหนดโทษขั้นต่ำ เพื่อจำกัดดุลพินิจของศาลในประเด็นนี้ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากต้นฉบับกฎหมาย มาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดดังกล่าวบัญญัติโทษไว้ตามที่กล่าวข้างต้น ขณะที่มาตรา 8/1 และ 8/2 ซึ่งเพิ่มโดยพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2568 ได้ขยายฐานความผิดและความรับผิดของผู้ให้ความช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกแก่การกระทำความผิด (พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566, มาตรา 9; พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2568, มาตรา 8/1 และ 8/2)

ก่อนและควบคู่กับมาตรการทางอาญาดังกล่าว หน่วยงานรัฐได้ดำเนินมาตรการ เชิงป้องกันและบริหารจัดการความเสี่ยงของบัญชีม้าอย่างต่อเนื่อง ธนากรแห่งประเทศไทย (2569) ได้ออกหนังสือ

เวียนให้สถาบันการเงินยกระดับการตรวจสอบ และจัดกลุ่มบัญชีที่มีพฤติกรรมต้องสงสัยตามระดับความเสี่ยง พร้อมพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางเพื่อระงับธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับบัญชีมาร่วมกันระหว่างธนาคาร (Central Fraud Registry) ซึ่งเริ่มใช้งานทั่วระบบธนาคารตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2567 ขณะเดียวกัน กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการ แก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (Anti Online Scam Operation Center: AOC 1441) ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2566 (กรมประชาสัมพันธ์, 2566) เพื่อเป็นช่องทางรับเรื่องร้องเรียนและระงับบัญชีต้องสงสัยแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงาน อย่างไรก็ตาม มาตรการเชิงบริหารเหล่านี้ส่วนใหญ่ยังเป็นการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ ภายหลังเกิดความเสียหายแล้ว จึงจำเป็นต้องอาศัยมาตรการทาง กฎหมายเชิงป้องกันควบคู่กันไปดังที่จะกล่าวต่อไป

งานวิจัยของนิรฐกานต์ บุญรอด และวิวรรธน์ ดำรงค์กุลนันท์ (2568) ยืนยันว่า กฎหมายดังกล่าวมีความชอบธรรมทั้งในเชิงเนื้อหาและรูปแบบภายใต้กรอบ Preventive Criminalization อย่างไรก็ตาม ตัวเลขสถิติหลังการบังคับใช้กฎหมายสะท้อนภาพที่น่ากังวลเพราะจำนวนบัญชีม้าและมูลค่าความเสียหายยังไม่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ปรากฏการณ์ดังกล่าวสะท้อนช่องว่างระหว่างกฎหมายในตำรา (Law in Books) กับกฎหมายในทางปฏิบัติ (Law in Action) ตามที่ Pound (1910) บัญญัติไว้ งานวิจัยนี้มุ่งตอบคำถามว่าเพราะเหตุใดบุคคลจึงยังคงเปิดหรืออนุญาตให้ผู้อื่นใช้บัญชีม้า แม้บทลงโทษจะสูงถึงจำคุกไม่เกินสามปีและปรับไม่เกินสามแสนบาท ด้วยการวิเคราะห์ เชิงคุณภาพจากวรรณกรรม ตัวบทกฎหมาย คำพิพากษา และสถิติ ภายใต้กรอบ Perceptual Deterrence Framework และ General Strain Theory

แนวคิดเรื่องการยับยั้งอาชญากรรมมีรากฐานมาจากสำนักอาชญาวิทยาคลาสสิกของ Beccaria (1764, 1986) และ Bentham (1789, 1907) ที่เสนอว่ามนุษย์เป็นผู้กระทำ ที่มีเหตุผลและจะชั่งน้ำหนักระหว่างผลประโยชน์กับต้นทุนของการกระทำผิดก่อนตัดสินใจ ต่อมา Becker (1968) ได้พัฒนาแนวคิดนี้ในเชิงเศรษฐศาสตร์อาชญากรรม โดยเสนอว่าความน่าจะเป็นของการถูกจับกุมและความรุนแรงของบทลงโทษเป็นตัวแปรสำคัญที่กำหนดการตัดสินใจกระทำผิด อย่างไรก็ตาม งานวิจัยรุ่นหลังโดย Paternoster (1987, 2010) ชี้ให้เห็นว่าสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจจริงมิใช่ความรุนแรงของ บทลงโทษตามตัวบทกฎหมาย (objective sanctions) แต่เป็นการรับรู้ของปัจเจกบุคคลต่อความน่าจะเป็นและความรุนแรงของบทลงโทษนั้น (perceived sanctions) ซึ่งอาจแตกต่างจากความเป็นจริงอย่างมีนัยสำคัญ ข้อค้นพบนี้ได้รับการยืนยันด้วยการวิเคราะห์อภิมาน (meta-analysis) ของ Pratt และ Cullen (2006) ที่พบว่าความแน่นอนของการถูกจับกุมที่รับรู้ได้ (perceived certainty) มีอิทธิพลต่อการยับยั้งอาชญากรรมมากกว่าความรุนแรงของบทลงโทษที่รับรู้ได้ (perceived severity) งานวิจัยนี้จึงอาศัยกรอบ Perceptual Deterrence Framework ดังกล่าวเป็นหลักในการวิเคราะห์ปรากฏการณ์บัญชีม้าในประเทศไทย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดบัญชีม้าทั้งในระดับปัจเจกบุคคล และระดับโครงสร้าง
2. ศึกษาสภาพปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการเปิดบัญชีม้าตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา และพระราชกำหนดมาตรการ การป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 และ พ.ศ. 2568
3. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดบัญชีม้าควบคู่กับปัญหาทางกฎหมายดังกล่าว
4. เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการเปิดบัญชีม้า

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบวิเคราะห์เอกสาร (qualitative documentary research design) ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการทำความเข้าใจปรากฏการณ์การเปิดบัญชีม้า ในมิติของการรับรู้และการตีความกฎหมาย มากกว่าการทดสอบความสัมพันธ์เชิงปริมาณ การออกแบบดังกล่าวช่วยให้สามารถวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวบทกฎหมาย การตีความของศาล และพฤติกรรมที่ปรากฏในสถิติได้อย่างเป็นองค์รวม

งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบวิเคราะห์เอกสาร (qualitative documentary research) ตั้งอยู่บนปรัชญาการตีความ (interpretivism) โดยไม่มีการ เก็บข้อมูลจากมนุษย์โดยตรง แหล่งข้อมูลประกอบด้วยสี่ประเภทหลัก ได้แก่ (1) วรรณกรรม ทางวิชาการภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่สืบค้นจากฐานข้อมูล Google Scholar, JSTOR และ Thai Journals Online (TCI) (2) ตัวบทกฎหมาย ได้แก่ พระราชกำหนด มาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 และ พ.ศ. 2568 ประมวลกฎหมายอาญา และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 (3) คำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4920/2567 และ 6233/2564 และ (4) สถิติคดีจาก บข.สอท. และรายงานของหน่วยงานกำกับดูแล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร (documentary analysis protocol) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อบันทึกประเด็นจากแต่ละแหล่งข้อมูลอย่างเป็นระบบตามกรอบแนวคิด Perceptual Deterrence Framework และ General Strain Theory ประกอบด้วยหมวดประเด็นด้านบทบัญญัติ การตีความของศาล และข้อเท็จจริงเชิงสถิติ เพื่อให้การบันทึกข้อมูลจากแหล่งต่างๆ มีความสอดคล้องและตรวจสอบย้อนกลับได้

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการโดยการสืบค้นวรรณกรรมด้วยคำสำคัญ money mule, บัญชีม้า, deterrence theory และ general strain theory ในฐานข้อมูล ที่ระบุไว้ข้างต้น ครอบคลุมงานที่เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2553-2568 ร่วมกับการสืบค้นตัวบทกฎหมายจากราชกิจจานุเบกษาและคำพิพากษา

ศาลฎีกาจากระบบสืบค้นคำพิพากษาของศาลยุติธรรม ทั้งนี้ การกำหนดคำสำคัญในการสืบค้นได้รับการออกแบบ ให้สอดคล้องกับโครงสร้างแนวคิดของกรอบทฤษฎีทั้งสองชุดที่ใช้ในการศึกษา กล่าวคือ คำว่า deterrence theory ใช้สืบค้นวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับมิติความแน่นอน ความรุนแรง และความรวดเร็วของการลงโทษตาม Perceptual Deterrence Framework ของ Paternoster และ Bachman ขณะที่ คำว่า general strain theory ใช้สืบค้นวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเครียดเชิงโครงสร้างและเศรษฐกิจตามแนวคิดของ Agnew เพื่อให้มั่นใจว่าเอกสารที่รวบรวมได้ครอบคลุมตัวแปรเชิงทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์อย่างครบถ้วน

กระบวนการวิเคราะห์ดำเนินการตามสี่ขั้นตอน ขั้นแรกคือการทบทวนวรรณกรรม อย่างเป็นระบบ (systematic literature review) ตามแนวทางของ Fink (2019) ขั้นที่สองคือการวิเคราะห์ตัวบทกฎหมาย (legal text analysis) ด้วยการตีความ บทบัญญัติตามหลักนิติวิธีและวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมายของสหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และสิงคโปร์ ขั้นที่สามคือการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ของคำพิพากษาและรายงานของหน่วยงาน และขั้นที่สี่คือการสังเคราะห์ข้ามแหล่ง (cross-source synthesis) เพื่อตรวจสอบซึ่งกันและกัน (source triangulation) ภายใต้กรอบทฤษฎีคู่

4. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์วรรณกรรม ตัวบทกฎหมาย คำพิพากษา และสถิติ พบหลักสำคัญหลักที่อธิบายความล้มเหลวของกลไกการยับยั้งในบริบทปัญหาม้าข้อค้นพบทั้งหกประเด็นนี้เชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์การวิจัยทั้งสี่ข้อที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ประเด็นที่ 1-3 ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรับรู้และพฤติกรรมของปัจเจกบุคคลตอบสนองวัตถุประสงค์ข้อ 1 และข้อ 3 ส่วนประเด็นที่ 4-6 ซึ่งเกี่ยวข้องกับช่องว่างเชิงโครงสร้างและการบังคับใช้ กฎหมายตอบสนองวัตถุประสงค์ข้อ 2 และข้อ 3 และข้อค้นพบทั้งหมดเป็นฐาน ของข้อเสนอแนะเชิงนโยบายตามวัตถุประสงค์ข้อ 4 ในส่วนถัดไป ทั้งหกประเด็นนี้จัดเรียงตามตรรกะจากระดับการรับรู้และพฤติกรรมของปัจเจกบุคคล (ประเด็นที่ 1-3) ไปสู่ปัจจัยเชิงบริบทและโครงสร้างที่อยู่เหนือการควบคุมของปัจเจกบุคคล (ประเด็นที่ 4-6) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การรับรู้ทางกฎหมายในสามชั้น การสังเคราะห์วรรณกรรมพบช่องว่าง การรับรู้ในสามชั้น ขั้นแรกคือ ความไม่รู้ ว่ามีพระราชกำหนด พ.ศ. 2566 ซึ่งพบว่า ผู้เปิดบัญชีม้าส่วนใหญ่ไม่ตระหนักว่ากำลังมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย ขั้นที่สองคือ รู้ว่ามีกฎหมายแต่ประมาทโทษ ต่ำกว่าความเป็นจริง ขั้นที่สามคือ รู้โทษตามกฎหมายแต่เชื่อว่าตนไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย ของการบังคับใช้ ช่องว่างนี้สอดคล้องกับ missing link ที่ Kleck และคณะ (2005, pp. 623-660) ค้นพบว่าการเพิ่มโทษ ในตำรากฎหมายไม่ได้ทำให้ประชาชนรับรู้โทษสูงขึ้นโดยอัตโนมัติ

2. การรับรู้ความแน่นอนต่ำที่สะท้อนผ่านสถิติจาก บช.สอท. แสดงให้เห็นว่าอัตราการจับกุมต่ำมากเมื่อเทียบกับจำนวนคดี ที่รับแจ้ง ซึ่งต่ำกว่าร้อยละ 30 ที่ Nagin (2013, pp. 199-263) ระบุว่าจำเป็นสำหรับผลยับยั้งที่มีนัยสำคัญ มนัสนันท์ ปิ่นพิทักษ์ (2566) ชี้ว่าความไม่สมดุลระหว่างความเร็วในการโอนเงิน (หาลงสีบนาที่) กับความล่าช้าของกระบวนการขอข้อมูลทางกฎหมาย (หลายสัปดาห์หรือเดือน) เป็นปัจจัยโครงสร้างที่บ่อนทำลายความแน่นอนของโทษโดยตรง

3. ปราบกฏการณ์ (Punishment Avoidance) Stafford และ Warr (1993, pp. 123-135) อธิบายว่าเมื่อผู้กระทำผิดหลีกเลี่ยงการลงโทษได้สำเร็จ การรับรู้ความแน่นอนของโทษจะลดลงและมีแนวโน้มสูงที่จะกระทำซ้ำ สอดคล้องกับ resetting effect ของ Pogarsky และ Piquero (2003, pp. 92-117) กลไกนี้อธิบายว่าเหตุใดอัตราการเกิดบัญชีใหม่ จึงไม่ลดลงแม้กฎหมายจะมีโทษสูง

4. ความเครียดทางเศรษฐกิจในฐานะบริบทที่บีบให้ตัดสินใจ วรรณกรรม ทั้งไทยและนานาชาติ บันทึกรายการสอดคล้องกันว่าความเปราะบางทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยหลักที่ผลักดันกลุ่มสมัครใจ มนัสนันท์ ปิ่นพิทักษ์ (2566, หน้า 45-62) บันทึกว่าผู้ว่างงาน นักศึกษา ที่ขาดแคลนเงิน และแรงงานนอกระบบเป็นกลุ่มเสี่ยงหลัก และเงิน 3,000-10,000 บาทต่อบัญชีถือเป็นจำนวนที่มีนัยสำคัญ ชื่อนี้สอดคล้องกับ General Strain Theory ของ Agnew (1992, pp. 47-87) ที่ชี้ว่าความล้มเหลว ในการบรรลุเป้าหมายทางการเงินผ่านช่องทางที่ถูกกฎหมายสร้างแรงกดดันที่อาจนำไปสู่พฤติกรรมเบี่ยงเบน

5. อิทธิพลของโทษที่ไม่เป็นทางการ Nagin และ Pogarsky (2001, pp. 865-892) และ Apel และ Paternoster (2009) พบว่า ผลกระทบต่อชื่อเสียง อาชีพ และความสัมพันธ์ในครอบครัวมีพลังยับยั้งมากกว่าโทษจำคุก ในบริบทไทย การสูญเสียสิทธิในการเปิดบัญชีธนาคาร การถูกขึ้นบัญชีดำ และผลกระทบต่อเครดิตทางการเงินที่ปรากฏในคำพิพากษาฎีกาที่ 4920/2567 (คดีนี้จำเลยเป็นเยาวชนอายุ 17 ปีเศษ รับจ้างเปิดบัญชีแล้วมอบสมุดบัญชีเงินฝากให้บุคคล อื่นนำไปใช้ ศาลเห็นว่าเป็นพฤติการณ์ผิดปกติวิสัย จึงมีความผิดฐานเป็น ผู้สนับสนุนการกระทำความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกงประชาชนโดยแสดงตนเป็นบุคคลอื่น แม้อัตราโทษขั้นสูงคือจำคุก 3 ปี แต่ศาลได้ลดมาตราส่วนโทษและมีเหตุบรรเทาโทษจนเหลือจำคุก 6 เดือน และเปลี่ยนเป็นส่งตัวจำเลยไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมในสถานพินิจแทนล้วนมีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจในกลุ่มเสี่ยง

6. โครงสร้างการบังคับใช้กฎหมาย ศิริวิช สุขชัย และปริญญา ศรีเกตุ (2567, หน้า 25) ระบุช่องว่างเชิงโครงสร้างสี่ประการ ได้แก่ การขาดนโยบายป้องกันมัลแวร์ภาคเอกชน การขาดโปรแกรมตรวจจับที่รัฐสนับสนุน การขาดระบบอายัดบัญชีด้วยตนเองทันที และการขาดบทกำหนดความรับผิดชอบที่ชัดเจน การเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศพบว่าสหราชอาณาจักรและออสเตรเลียมีระบบแบ่งความรับผิดชอบตามระดับเจตนาและมูลค่าธุรกรรม (สหราชอาณาจักร: Proceeds of Crime Act 2002 มาตรา 327-329 ว่าด้วยความผิดฟอกเงิน; ออสเตรเลีย: Criminal Code Act 1995 (th) Division 400 ว่าด้วยความผิด

เกี่ยวกับเงินที่ได้จากการกระทำผิด) ขณะที่มาตรา 9 ของพระราชกำหนด พ.ศ. 2566 ยังกำหนดโทษรวมสำหรับทุกประเภทโดยไม่แบ่งตามระดับเจตนา (มนัสนันท์ ปิ่นพิทักษ์, 2566, หน้า 45-62) นอกจากนี้ คำพิพากษาฎีกาที่ 6233/2564 ยังวินิจฉัยว่าธนาคารผู้เปิดบัญชีมีหน้าที่ทางวิชาชีพในการตรวจสอบและสอบถามความผิดปกติของการทำธุรกรรม หากธนาคารละเลยหน้าที่ดังกล่าวอาจต้องร่วมรับผิดชอบ ซึ่งสะท้อนช่องว่างเรื่องการขาดบทกำหนดความรับผิดชอบที่ชัดเจนของสถาบันการเงินตามที่กล่าวข้างต้น

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาบัญชีม้าไม่ใช่เพียงปัญหาของกฎหมายที่ไม่รุนแรงพอ แต่เป็นปัญหาของช่องว่างระหว่างกฎหมายในตำราและกฎหมายในทางปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับกรอบทฤษฎีทั้งสองชุด ในมิติของ Deterrence Theory ผลการวิเคราะห์ยืนยัน missing link ที่ Kleck และคณะ (2005) ค้นพบ กล่าวคือความสัมพันธ์ระหว่างการเพิ่มโทษในตำรากฎหมาย กับการรับรู้โทษของผู้กระทำผิดนั้นอ่อนแอหรือแทบไม่มี นัยสำคัญโดยตรงต่อ พระราชกำหนด ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2568 คือหากการขยายโทษไม่ควบคู่กับ การเพิ่มความแน่นอนของการบังคับใช้ ผลลัพธ์ที่คาดหวังก็มีแนวโน้มจำกัด (คำว่า ขยายโทษ ในที่นี้หมายถึงการขยายฐานความรับผิดชอบให้ครอบคลุมผู้ให้ความช่วยเหลือ หรืออำนวยความสะดวกตามมาตรา 8/1 และ 8/2 มิใช่การเพิ่มระดับโทษจำคุกหรือโทษปรับ ดังที่กล่าวไว้ในส่วนบทนำ (ดูความเห็นที่ 24)

ในมิติของ General Strain Theory ความเครียดทางเศรษฐกิจที่ปรากฏใน วรรณกรรมบ่งชี้ว่ากลุ่มผู้สมัครใจจำนวนมากตัดสินใจภายใต้ bounded rationality ตาม Cornish และ Clarke (1986) มากกว่าการคำนวณอย่างเป็นระบบ ซึ่งหมายความว่านโยบายการยับยั้งเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอสำหรับกลุ่มนี้ นิรัฐกานต์ บุญรอด และวิวรรณ์ ดำรงค์กุลนันท์ (2568) ตั้งข้อสังเกตว่ามาตรา 9 กำหนดโทษรวมสำหรับทุกประเภทโดยไม่แบ่งตามระดับเจตนา ซึ่งอาจไม่สะท้อน หลักการยุติธรรมที่แท้จริง ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานของ Rani และคณะ (2024) ที่พบว่าผู้ถูกสรรหา ส่วนใหญ่ไม่รู้ว่ากำลังมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย และงานของ Bekkers และคณะ (2025) ที่พบว่าร้อยละ 9 ของเยาวชนดัดจริตเคยถูกชักชวนให้เป็นบัญชีม้า ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ปัญหาการรับรู้โทษในประเทศไทยไม่ใช่ปัญหาเฉพาะ แต่เป็นรูปแบบสากล ที่ต้องการการ ตอบสนองเชิงโครงสร้าง

งานวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลในการตอบสนองต่อการยับยั้งของ Pogarsky (2002, pp. 431-452) ที่แบ่งผู้กระทำผิดออกเป็นกลุ่ม deterrable offenders ที่ตอบสนองต่อการรับรู้ความเสี่ยง และกลุ่มที่ไม่ตอบสนองไม่ว่า บทลงโทษจะรุนแรงเพียงใด ซึ่งอธิบายได้ว่าเหตุใดมาตรการเพิ่มโทษเพียงอย่างเดียว จึงไม่สามารถยับยั้งบัญชีม้าได้ทุกกลุ่ม ในเชิงกฎหมาย Raskolnikov (2020, pp. 167-201) เสนอว่าการออกแบบบทลงโทษที่มีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงความแตกต่างของ

ระดับเจตนาและบริบทของผู้กระทำผิดมากกว่าการกำหนดโทษแบบเหมาเข่ง ขณะที่งานวิจัยเชิงประจักษ์ของ Weisburd และคณะ (1995, pp. 587-607) ชี้ว่าการบังคับใช้กฎหมาย อย่างเข้มข้นและสม่ำเสมอ มีผลยับยั้งมากกว่าการเพิ่มความรุนแรงของโทษเพียงอย่างเดียว ข้อค้นพบเหล่านี้สนับสนุนข้อเสนอของงานวิจัยนี้ในการปรับมาตรา 9 ให้แบ่งระดับความรับผิดชอบตามเจตนา ควบคู่กับการเพิ่มความแน่นอนของการบังคับใช้ (ทั้งนี้ มาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 กำหนดบทลงโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แก่ผู้เปิดบัญชีม้าโดยไม่แบ่งระดับเจตนา ส่วนพระราชกำหนดฉบับที่ 2 พ.ศ. 2568 ได้เพิ่มมาตรา 8/1 และ 8/2 เพื่อขยายฐานความรับผิดชอบไปยังผู้ให้ความช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกแก่การกระทำความผิดดังกล่าว ดังที่กล่าวไว้ในส่วนบทนำ)

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 การเพิ่มความแน่นอนของการลงโทษ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีหลักฐานชัดเจน ที่สุดว่ามีผลต่อการยับยั้งตามหลัก Nagin (2013) โดยควรพัฒนา ระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างธนาคารกับเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายแบบเรียลไทม์ ขยายระบบอายัดบัญชีให้ครอบคลุมกว้างขึ้น และเพิ่มทรัพยากรในการสืบสวน (เช่น การเพิ่มจำนวนพนักงานสอบสวน และผู้เชี่ยวชาญด้านอาชญากรรม ทางเทคโนโลยี การจัดสรรงบประมาณ สำหรับเครื่องมือตรวจสอบ และวิเคราะห์ธุรกรรมทางการเงิน และการฝึกอบรมเฉพาะทางด้านการสืบสวนคดี บัญชีม้าให้แก่เจ้าหน้าที่)

1.2 กลุ่มที่สองคือการสื่อสารกฎหมายถึงกลุ่มเสี่ยงอย่างเฉพาะเจาะจงโดยสื่อสาร โทษที่เป็นรูปธรรมไม่ใช่แค่บอกว่า ผิดกฎหมาย

1.3 กลุ่มที่สามคือการสื่อสารโทษที่ ไม่เป็นทางการ เช่น ผลกระทบต่อ เครดิตทางการเงิน การสูญเสียสิทธิในการเปิดบัญชีธนาคาร และผลกระทบต่อครอบครัว ซึ่งหลักฐานในวรรณกรรมชี้ว่ามีพลังยับยั้งมากกว่าโทษจำคุก

1.4 กลุ่มที่สี่คือการแก้ไขเงื่อนไขโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การพัฒนาโปรแกรม สร้างทักษะและการจ้างงานสำหรับกลุ่มเสี่ยง และการเพิ่มระบบตรวจสอบโฆษณาชวนเชื่อ ที่ล่อลวงบนแพลตฟอร์มดิจิทัล

1.5 ข้อเสนอแนะที่มีความสำคัญที่สุดคือการแก้ไขมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 โดยเพิ่มบทนิยามคำว่า “บัญชีม้า” ให้ชัดเจน และกำหนด บทลงโทษแบบแบ่งระดับตามความตั้งใจกระทำผิดและมูลค่าธุรกรรม แทนการกำหนดโทษรวมแบบเดียวสำหรับผู้กระทำผิดทุกประเภทดังเช่นปัจจุบัน ควบคู่กับมาตรการเพิ่มความแน่นอนของ

การบังคับใช้กฎหมาย

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยในอนาคต

การศึกษาเชิงประจักษ์ โดยตรง เช่น การสัมภาษณ์ผู้กระทำผิดหรือผู้ถูกหลอก เพื่อทดสอบอิทธิพลของทฤษฎีว่าน่าจะมีนัยสำคัญ ทิศทางที่สองคือ การขยายกรอบทฤษฎีให้รวม Social Learning Theory ของ Akers (1973) เพื่ออธิบายบทบาทของเครือข่ายสังคมในการสรรหาบัญชีม้า ทิศทางที่สามคือการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประเทศในอาเซียน เพื่อทดสอบว่า บริบทวัฒนธรรมส่งผลต่อ Deterrence Theory อย่างไรตามที่ Hovav และ D'Arcy (2012) พบว่าปัจจัยทางวัฒนธรรมมีอิทธิพลกำกับผลของ deterrence

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

งานวิจัยนี้นำเสนอองค์ความรู้ใหม่ที่ผสมผสานกรอบทฤษฎีสองชุดในการอธิบายปรากฏการณ์บัญชีม้าในบริบทไทย กล่าวคือ Deterrence Theory อธิบายว่า กลไกการรับรู้โทษทำงานหรือล้มเหลวอย่างไร ขณะที่ General Strain Theory อธิบายว่า เจือ้นไขโครงสร้างใดบีบให้คนตัดสินใจแม้ในสภาพที่รับรู้ว่ามีความเสี่ยง การบูรณาการ ทั้งสองทฤษฎีช่วยหลีกเลี่ยงกับดัก individual blame และนำไปสู่ข้อสรุปว่า นโยบายที่จะลดปัญหาบัญชีม้าได้อย่างแท้จริงต้องดำเนินการทั้งในมิติการเพิ่มความแน่นอนของโทษ การสื่อสารกฎหมายถึงกลุ่มเสี่ยง การสื่อสารโทษที่ไม่เป็นทางการ การแก้ไขเจือ้นไขโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และการปรับปรุงมาตรา 9 ให้มีบทลงโทษที่ชัดเจนและแบ่งระดับตามเจตนาพร้อมกัน งานวิจัยก่อนหน้าส่วนใหญ่ศึกษาปัจจัยระดับปัจเจกบุคคลและปัจจัยเชิงโครงสร้างแยกออกจากกัน งานวิจัยนี้จึงมีส่วนสนับสนุนทั้งในเชิงทฤษฎีและเชิงนโยบายที่เป็นรูปธรรม โดยเป็นการเชื่อมโยงทั้งสองระดับเข้าด้วยกันเป็นกรอบวิเคราะห์เดียวในบริบทกฎหมายไทยเป็นครั้งแรก ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบนโยบายป้องกันอาชญากรรม ทางเทคโนโลยีรูปแบบอื่นที่มีโครงสร้างปัญหาล้ำคล้ายคลึงกันได้ต่อไป ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- กรมประชาสัมพันธ์. (2566). ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านอาชญากรรมออนไลน์ (1441) เปิดให้บริการประชาชน 1 พฤศจิกายนนี้. เข้าถึงได้จาก <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/9/iiid/227171>
- ช่อลัดดา ควรประเสริฐ และอัศกร ไชยพงษ์. (2568). การคุ้มครองผู้เสียหายจาก การถูกฉ้อโกงให้โอนเงินเข้าบัญชีม้า: ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายไทย อังกฤษ และญี่ปุ่น. วารสารกฎหมายและสังคมท้องถิ่น, 9(2), 1-40.

- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2569). *วิวัฒนาการการจัดการและป้องกันภัยทุจริตทางการเงินของธปท.* เข้าถึงได้จาก <https://www.bot.or.th/th/fraud/fraud-measure-development.html>
- นิรัฐกานต์ บุญรอด และวิวรรณ ดำรงค์กุลนันท์. (2568). การบัญญัติ ความรับผิดทางอาญาเพื่อป้องกันความเสียหาย: ศึกษากรณีความเหมาะสมของการบัญญัติความรับผิดทางอาญาเกี่ยวกับบัญชีม้า. *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง*, 8(1), 85-119.
- พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2568. (2568). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 142 ตอนที่ 27 ก, หน้า 1-20.
- พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566. (2566). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 140 ตอนที่ 18 ก, หน้า 1-16.
- มนัสนันท์ ปิ่นพิทักษ์. (2566). บัญชีม้า: ปัญหาและแนวทางแก้ไขทางกฎหมาย. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์*, 10(2), 45-62.
- ศิริวิช สุขชัย และปริญญญา ศรีเกตุ. (2567). การอายัดบัญชีและความรับผิดของผู้ใช้ บัญชีม้าตามกฎหมายไทย: ปัญหาและแนวทางแก้ไขเชิงเปรียบเทียบ. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 8(4), 1-25.
- Agnew, R. (1992). Foundation for a general strain theory of crime and delinquency. *Criminology*, 30(1), 47-87. <https://doi.org/10.1111/j.1745-9125.1992.tb01093.x>
- Akers, R. L. (1973). *Deviant behavior: A social learning approach*. Belmont, CA: Wadsworth Publishing Company.
- Apel, R., & Paternoster, R. (2009). Understanding "criminogenic" corporate culture. In S. Simpson & D. Weisburd (Eds.), *The criminology of white-collar crime* (pp. 15-33). New York, NY: Springer.
- Beccaria, C. (1986). *On crimes and punishments* (D. Young, Trans.). Indianapolis, IN: Hackett Publishing Company. (Original work published 1764).
- Becker, G. S. (1968). Crime and punishment: An economic approach. *Journal of Political Economy*, 76(2), 169-217. <https://doi.org/10.1086/259394>
- Bekkers, L., Leukfeldt, R., & Stol, W. (2024). Recruiting money mules: An experimental study on social media advertising. *Journal of Experimental Criminology*. <https://doi.org/10.1007/s11292-024-09596-0>

- Bekkers, L., Leukfeldt, R., Stol, W., & Verhoeven, M. (2025). The prevalence of money mule recruitment among Dutch youth. *European Journal of Criminology*, 22(1), 1-22. <https://doi.org/10.1177/14773708241238765>
- Bentham, J. (1907). *An introduction to the principles of morals and legislation*. Oxford: Clarendon Press. (Original work published 1789).
- Cornish, D. B., & Clarke, R. V. (1986). *The reasoning criminal: Rational choice perspectives on offending*. New York, NY: Springer-Verlag.
- Fink, A. (2019). *Conducting research literature reviews: From the internet to paper*. (5th ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.
- Hovav, A., & D'Arcy, J. (2012). Applying an extended model of deterrence across cultures. *Information & Management*, 49(2), 99-110. <https://doi.org/10.1016/j.im.2011.12.005>
- Kleck, G., Sever, B., Li, S., & Gertz, M. (2005). The missing link in general deterrence research. *Criminology*, 43(3), 623-660. <https://doi.org/10.1111/j.0011-1348.2005.00019.x>
- Nagin, D. S. (2013). Deterrence in the twenty-first century. *Crime and Justice*, 42(1), 199-263. <https://doi.org/10.1086/670398>
- Nagin, D. S., & Pogarsky, G. (2001). Integrating celerity, impulsivity, and extralegal sanction threats into a model of general deterrence. *Criminology*, 39(4), 865-892.
- Paternoster, R. (1987). The deterrent effect of the perceived certainty and severity of punishment. *Justice Quarterly*, 4(2), 173-217.
- Paternoster, R. (2010). How much do we really know about criminal deterrence? *Journal of Criminal Law and Criminology*, 100(3), 765-824.
- Paternoster, R., & Bachman, R. (2012). Perceptual deterrence theory. In F. Cullen & P. Wilcox (Eds.), *The Oxford handbook of criminological theory* (pp. 649-671). New York, NY: Oxford University Press.
- Pogarsky, G. (2002). Identifying deterrable offenders. *Justice Quarterly*, 19(3), 431-452.
- Pogarsky, G., & Piquero, A. R. (2003). Can punishment encourage offending? Investigating the "resetting" effect. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 40(1), 92-117.
- Pound, R. (1910). Law in books and law in action. *American Law Review*, 44(1), 12-36.

- Pratt, T. C., & Cullen, F. T. (2006). The empirical status of deterrence theory: A meta-analysis. In F. Cullen, J. Wright, & K. Blevins (Eds.), *Taking stock: The status of criminological theory* (pp. 367-395). New Brunswick, NJ: Transaction Publishers.
- Rani, M., Chen, I. A., Keng, T. C., & Tanveer, M. (2024). Money mule in financial crimes: A systematic literature review. *Journal of Financial Crime*. <https://doi.org/10.1108/JFC-09-2023-0252>
- Raskolnikov, A. (2020). Deterrence theory in law. *Supreme Court Economic Review*, 27(1), 167-201.
- Stafford, M. C., & Warr, M. (1993). A reconceptualization of general and specific deterrence. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 30(2), 123-135.
- Weisburd, D., Waring, E., & Chayet, E. (1995). Specific deterrence in a sample of offenders convicted of white-collar crimes. *Criminology*, 33(4), 587-607.

